

**Hogeschool
Leiden**

Handleiding PLP1

Oriëntatiestage eerste jaar HBO-V

Informatie voor begeleiders in de praktijk

Faculteit Gezondheidszorg
Bacheloropleiding
HBO-Verpleegkunde
Datum: juni 2026

Disclaimer:

Waar in deze handleiding gesproken wordt over 'zij', kan ook 'hij', 'hen' of 'die' gelezen worden.

Inleiding

Bedankt dat je een deel van je tijd in de komende weken wilt besteden aan het begeleiden van een eerstejaars student van de HBOV van Hogeschool Leiden! We informeren je graag over wat de bedoeling is van deze oriëntatiestage en wat we daarin van jou vragen.

De student die je gaat begeleiden, is in september van dit jaar begonnen met de opleiding. We vinden het erg belangrijk dat onze studenten al vroeg in de opleiding kennismaken met het werk in de zorg. Dus “echte” zorgvragers ontmoeten en zich oriënteren op de dagelijkse (basis)zorg die verleend wordt op jouw afdeling, door jouw team. We weten uit ervaring dat dat gunstig is t.a.v. de motivatie voor de opleiding en de keuzes die studenten gaan maken.

Hoe lang loopt de student stage?

De oriëntatiestage is verdeeld over 8 weken, de student loopt 2 dagen per week stage. Op vaste dagen (di/woe of do/vrij). Op de andere dagen volgt hij/zij onderwijs op school.

Wat komt de student doen?

Simpeel gezegd komt de student alleen maar meekijken, en meelopen. En, als het mogelijk en verantwoord is, onder jouw begeleiding oefenen met de dagelijkse (basis)zorg-handelingen en overige activiteiten. We moedigen aan dat studenten contact (leren) maken met zorgvragers, op zoek gaan naar informatie en vragen stellen. We hopen en verwachten dat jij hen daarin ook steunt, begeleidt, en aanmoedigt.

Met wie loopt de student mee?

De student kan optrekken met ervaren verzorgenden IG, en/of verpleegkundigen (MBO en HBO), en/of kwaliteitsverpleegkundigen en/of ouderejaars studenten. Met 1 vaste begeleider opwerken gedurende stage is dus geen “must”. Het is echter wel voor alle partijen fijn als bekend is met wie die dag wordt opgetrokken en wat de verwachtingen zijn die dag. Het belangrijkste is dat de begeleider van die dag het leuk en belangrijk vindt om een toekomstige zorg collega op “sleeptouw” te nemen en hem of haar te vertellen en te leren over het werk in de zorg.

Welke opdracht moet de student doen?

Aan het einde van de stage moet de student een checklist ingevuld hebben. De checklist beschrijft 11 leerdoelen die gericht zijn op verschillende kernbegrippen uit drie CanMeds-rollen; zorgverlener, communicator en samenwerker. De leerdoelen gaan over basiszorg, communicatievaardigheden en het oriënteren op samenwerking. Ook worden een aantal algemene vaardigheden zoals het leren omgaan met feedback en het stellen van grenzen beschreven. De checklist is voor de student een belangrijk hulpmiddel tijdens de stage en gebruikt deze om te reflecteren op meegemaakte situaties tijdens de stage en te beschrijven wat die allemaal gezien en geleerd heeft. In de bij de checklist behorende opdrachtbeschrijving worden per leerdoel tips gegeven welke situatie de student kan gebruiken om leerervaringen op te doen (zie bijlage voor de opdrachtbeschrijving en de checklist).

Aan het einde van de stageweek bespreekt de student met een begeleider (bij voorkeur is dit iemand met wie de student vaker heeft samengewerkt) de ingevulde checklist en vraagt feedback met een korte schriftelijke toelichting op de checklist. De begeleider ondertekent tenslotte de ingevulde checklist.

Wat wordt van jou als begeleider verwacht?

Van jou als begeleider wordt gevraagd of je, een of meerdere dagen, een student, wilt laten zien wat jouw dagelijkse werk inhoudt, aanmoedigt dat de student vragen stelt en, waar nodig onder jouw begeleiding, zaken oefent. Het is van onschatbare waarde als je gevraagd en ongevraagd positieve feedback geeft, maar ook eerlijk benoemt wat nog beter kan, en dat je daar dan tips en praktische voorbeelden van geeft. De student verzamelt deze feedback en zal aan het einde van de stage met jou, of een andere begeleider of de praktijkopleider daarover een afrondend gesprekje voeren.

Afronding van de stage

De student krijgt geen cijfer of een beoordeling. Wel wordt van de praktijk gevraagd dat een begeleider of de praktijkopleider in de laatste week een afrondend gesprekje voert met de student. Daarin wordt de ingevulde checklist besproken en aangevuld met feedback (tips/adviezen aandachtspunten) vanuit de praktijk. Daarnaast is het verzoek om de ingevulde checklist te voorzien van handtekening en functie.

Wat doet de student naast de stage op school?

De oriëntatiestage maakt deel uit van een periode van 8 weken waarin de student een programma op school volgt, gericht op oriëntatie op het beroep. D.m.v. gastcolleges, groepslessen, interviews en zelfstudieopdrachten gaat de student aan de slag om zich te verdiepen in de drie CanMEDS-rollen (zie bijlage) en een aantal zorgthema's. Ook wordt een aanvang gemaakt met oriëntatie op het werken volgens de principes van Evidence based practice: het handelen op basis van de ervaringen en wensen van de zorgvrager, de ervaringen en kennis van de zorgprofessional en (wetenschappelijk) bewijs of "best practices". Dit alles verwerkt de student in opdrachten die beoordeeld worden door school. De checklist die tijdens de stage wordt ingevuld maakt ook onderdeel uit van de afronding van deze periode.

Wat als de student (gedeeltelijk) geen stage kan lopen?

Wanneer de student niet kan deelnemen aan (een deel van) de stage door ziekte of een andere privéomstandigheid, dan meldt de student zich tijdig af bij zowel praktijkopleider als de praktijkleren docent. De student neemt tijdig het initiatief tot afstemming over het inhalen van de gemiste stage uren met zowel de stage instelling als het stagebureau en de praktijkleren docent.

Tot slot

We hopen je op deze wijze goed geïnformeerd te hebben over de oriëntatiestage. Heb je vragen over deze stage of wil je overleg over een student, kun je contact opnemen met ondergetekenden.

Met vriendelijke groet,

Annemarie Rambaldo en Jade Visser, moduleleiders voor Beroepsoriëntatie.

Email: rambaldo.a@hsleiden.nl en/of visser.ja@hsleiden.nl

Bijlagen:

1. Opdrachtbeschrijving checklist
2. Checklist Oriëntatiestage Eerste jaar HBOV
3. CanMEDS-rollen

Bijlage 1 Opdrachtbeschrijving Checklist

De checklist geeft je richting tijdens je stage. Het is een overzicht waarop je bijhoudt wat je allemaal hebt gezien, meegemaakt en geleerd. Tijdens je stage probeer je je zoveel mogelijk te oriënteren en te doen van wat op de checklist staat. Alles wat je extra ziet, meemaakt en doet is mooi meegenomen, mits het met toestemming is van je begeleiders. Zorg dat je aan het einde van je stage bij elk punt van de checklist iets ingevuld hebt en dat je per item hebt aangegeven en voldoende hebt toegelicht wat je evt. aandachtspunten zijn.

Besprek met je begeleider de ingevulde checklist en laat je begeleider feedback/tips of adviezen geven en noteren. De doelen daarvan zijn:

- Je hebt een overzicht van de leerdoelen waar je aan gewerkt hebt, en op welke wijze: beschrijf hiervoor om welke situatie het ging en welke rol je in deze situatie had (meekijken/observeren, onder begeleiding oefenen of zelfstandig uitvoeren);
- Je hebt voor jezelf verwoord wat per leerdoel je ervaringen en opgedane inzichten zijn;
- Je hebt een overzicht van de belangrijkste feedbackpunten en aandachtspunten, meegegeven door begeleiders;
- Je kunt gebruikmaken van dit alles (samen met je bijgehouden logboek) bij het maken van je schriftelijke opdracht (ter beoordeling van school).

Tijdens de stage

Hierbij enkele tips en voorbeelden om je te helpen om de stage leerzaam te doorlopen.

Maak kennis met degene die jou gaat begeleiden de komende week/weken. Dat kunnen meerdere verpleegkundigen of verzorgenden zijn. Wellicht loop je ook een dag(deel) met een andere zorgprofessional mee. Vertel wat je komt doen.

Vraag iemand aan het einde van de stageweken om de door jou ingevulde checklist na te bespreken en met een korte schriftelijke toelichting deze aan te vullen en te ondertekenen. Leg op tijd vast met wie je dat doet en wanneer!

CanMEDS-rol Zorgverlener

- Observeer de dagelijkse (basis)zorg die aan de zorgvragers op jouw stageplaats wordt verleend: wat wordt er gedaan, hoe wordt het gedaan en door wie. Wat valt je op?
- Observeer hoe in de dagelijks zorg aandacht wordt besteed aan zelfredzaamheid en zelfmanagement en hoe dit wordt ondersteund.
- Oefen, indien mogelijk, en onder begeleiding, in het ondersteunen/stimuleren van zelfmanagement en zelfredzaamheid van een zorgvrager. Bijv. bespreek met een cliënt welke ondersteuning nodig is bij de persoonlijke verzorging.
- Indien mogelijk: oefen (onder begeleiding!) het begeleiden van de zorgvrager bij de dagelijks zorg of neem indien nodig daar onderdelen van over. Bijv. denk aan het ondersteunen of overnemen van het wassen, aankleden, transfer bed/toilet/stoel, begeleiding bij de maaltijden, toegang, overige dagelijkse activiteiten etc.
- Observeer wanneer en door wie gegevens worden verzameld om de zorgbehoefte van de zorgvrager vast te stellen. Bijv. tijdens een anamnesegeprek of een indicatiestelling in de wijkzorg. Overleg met je begeleider of je hierbij aanwezig mag zijn.

CanMEDS-rol Communicator

- Observeer hoe anderen contact maken met de zorgvrager, en hoe zij zich inleven in de situatie van de zorgvrager, en doe dat ook zelf. Bijv. tijdens het ondersteunen bij het wassen of bij de maaltijd. Vraag tips en feedback daarover aan je begeleiders.

- Oriënteer je op E-health toepassingen op je stageplaats. Enkele voorbeelden: sensoren, camera, tovertafel, videobellen met een zorgverlener of andere digitale hulpmiddelen waardoor cliënten langer thuis kunnen wonen?

CanMEDS-rol Samenwerker

- Indien mogelijk: woon (een) overlegsituatie(s) bij en observeer wie daarbij betrokken zijn, wat hun rol is. Bijv. denk aan een MDO (multidisciplinair overleg), een patiëntenbespreking of een zorgleefplanoverleg.
- Observeer op welke wijze een overdracht van zorg plaatsvindt. Herken je een methodiek, zoals je ook op school hebt gehad? Bijv. SBAR, SOAP. Oefen indien mogelijk zelf met het overdragen, bijv. nadat je een cliënt geholpen hebt met de persoonlijke verzorging.

Stel vragen aan je begeleider, of verzamel ze en stel ze later. Ga als het kan zelf op zoek naar informatie.

Vraag feedback over wat goed gaat en wat beter kan, vraag concrete tips. Schrijf die ook op je checklist. Laat zien dat je de tips gebruikt.

Geef zo nodig aan je begeleider of de zorgvrager aan wat je nog niet kan, mag of durft te doen.

Hou voor jezelf een logboek bij waarin je per dag of week kort noteert wat je zoal gedaan hebt, wat je opgevallen is en wat je leerpunten zijn (dat is van belang voor het invullen van de checklist en maken van je schriftelijke opdracht).

Afsluiting van de stage:

- Maak de checklist af en geef per onderdeel aan wat je goed vond gaan, en wat of waarin je nog wilt leren. Uit deze beschrijving moet voldoende duidelijk worden welke leerervaringen je hebt opgedaan.
- Vraag of iemand aan het einde van de acht stageweken (bij voorkeur is dit iemand met wie je vaker hebt samengewerkt) de door jou ingevulde checklist met jou wil nabespreken en met een korte schriftelijke toelichting wil aanvullen en ondertekenen.
- Zorg dat namen en functies correct staan vermeld en dat het formulier volledig is ingevuld (ontvankelijkheidseis).
- Maak een scan van de ondertekende checklist en lever deze in volgens het toetsjaarrooster in Gradework.

Bijlage 2 Checklist Oriëntatiestage Eerste jaar HBOV

Let op: Bij alle items van de checklist moet iets ingevuld zijn door de student! Uit de beschrijving moet voldoende duidelijk worden welke leerervaringen de student heeft opgedaan. Dit is een voorwaarde (ontvankelijkheidseis) voor het invoeren van studiepunten in Osiris. Is dat niet het geval, dan volgt NB in Osiris (Niet Beoordeeld). Dit geldt dus ook voor alle gegevens van de student en begeleider inclusief handtekeningen.

Naam student:	Naam begeleider:
Naam docent (school):	
Stageplaats: Naam Instelling, locatie en afdeling:	
Studentnummer:	Functie begeleider:
Email Student:	Email begeleider:
Handtekening student:	Handtekening begeleider:
Datum:	

Toelichting voor de praktijk

De items op de checklist zijn afgeleid van de volgende CanMEDS-rollen en bijbehorende kernbegrippen:

- Rol Zorgverlener: zorg uitvoeren, klinisch redeneren en ondersteunen zelfmanagement;
- Rol Communicator: persoonsgerichte communicatie en inzet ICT (E-health);
- Rol Samenwerkingspartner: multidisciplinair samenwerken.

De student sluit zijn oriëntatie stage af met het invullen van de checklist met wat hij gezien en gedaan heeft tijdens de oriëntatiestage, onder begeleiding of deels zelfstandig. De student geeft zelf eerst per onderdeel aan wat zijn ervaring was en wat hij daarvan geleerd heeft. De begeleider in de praktijk bespreekt samen met de student de ingevulde checklist, en vult mondeling en schriftelijk aan met aandachtspunten, tips of adviezen.

Het invullen van de checklist en het nabespreken levert een formatieve beoordeling op van competenties (kennis/inzicht en attitude) van de student. De student leert van zijn ervaringen, getoonde handelingen, houding en gedeelde kennis: waar sta ik en wat moet ik nog leren? Er wordt dus niet gescoord met onvoldoende/voldoende of goed.

De student verwerkt leerervaringen van de oriëntatiestage in een schriftelijke opdracht, die wordt ingeleverd na de stage op school. Persoonlijke leerdoelen worden besproken met de studieloopbaanbegeleider (SLB) en meegenomen in het persoonlijke ontwikkeltraject van de student in het eerste jaar.

1. Zorg verlenen: gegevens verzamelen, de basis van klinisch redeneren
Leerdoel: De student oriënteert zich op het verzamelen van gegevens (wie, wat, waar en wanneer) ten behoeve van het vaststellen van zorgbehoeften van de zorgvrager.
Beschrijving van de zorgsituatie:
Welke rol had de student in deze situatie:
Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:
Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

2. Zorg verlenen: uitvoering
Leerdoel: De student oriënteert zich op de uitvoering of de begeleiding van basiszorg handelingen en activiteiten, en voert deze, onder begeleiding, uit tijdens de stage.
Beschrijving van de zorgsituatie:
Welke rol had de student in deze situatie:
Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:
Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

3. Zorg verlenen: ondersteunen zelfmanagement en zelfredzaamheid
Leerdoel: De student oriënteert zich op hoe de zorgvrager ondersteund wordt in het zelfmanagement en de zelfredzaamheid, en voert onder begeleiding ondersteunende activiteiten uit tijdens de stage.
Beschrijving van de zorgsituatie:
Welke rol had de student in deze situatie:
Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:
Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

4. Communicatie: persoonsgericht communiceren
Leerdoel: De student oriënteert zich op het respectvol benaderen van, en het actief luisteren naar een zorgvrager, en laat dit gedrag zoveel mogelijk zelf zien tijdens de stage.
Beschrijving van de zorgsituatie:
Welke rol had de student in deze situatie:
Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:
Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

5. Communicatie: gebruik van E-health toepassingen in de zorg
Leerdoel: De student oriënteert zich op E-health toepassingen in de praktijk: welke zorg technologieën worden bij welke cliënten toegepast.
Beschrijving van de zorgsituatie:
Welke rol had de student in deze situatie:
Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:
Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

6. Samenwerking: professionele relatie

Leerdoel: De student oriënteert zich op het aangaan en onderhouden van contact met de zorgvrager en diens naasten. De student toont hierbij een open en respectvolle houding naar zorgvragers en hun naasten, rekening houdend met waarden en normen, wensen en gewoonten, gevoelens en persoonlijke omstandigheden.

Beschrijving van de zorgsituatie:

Welke rol had de student in deze situatie:

Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:

Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

7. Samenwerking: multidisciplinair samenwerken

Leerdoel: De student oriënteert zich op samenwerkingspartners van de verpleegkundige en verzorgende in de praktijk, en oefent, onder begeleiding, in het samenwerken met verzorgenden, verpleegkundigen en andere zorgprofessionals tijdens de stage.

Beschrijving van de zorgsituatie:

Welke rol had de student in deze situatie:

Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:

Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

8. Samenwerking: continuïteit van zorg

Leerdoel: De student oriënteert zich op de wijze waarop wordt overgedragen en gerapporteerd, met welke methode gewerkt wordt gericht op de continuïteit van zorg en oefent, waar mogelijk, met het overdragen van zorg (mondeling en schriftelijk).

Beschrijving van de zorgsituatie:

Welke rol had de student in deze situatie:

Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:

Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

9. Algemene vaardigheden: Nieuwsgierig zijn

Leerdoel: De student oriënteert zich op het tonen van een open en onderzoekende houding, in het samenwerken met de stagebegeleiders en zorgprofessionals op de afdeling. De student laat dit gedrag zien door het stellen van (waarom) vragen en het (pro) actief op zoek gaan naar informatie tijdens de stage.

Beschrijving van de zorgsituatie:

Welke rol had de student in deze situatie:

Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:

Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

10. Algemene vaardigheden: Initiatieven nemen en grenzen hanteren

Leerdoel: De student bespreekt met de stagebegeleider wat hij/zij nodig om initiatief te kunnen nemen. De student geeft aan welke vorm van begeleiding het beste bij hem/haar past, geeft grenzen aan in het kader van het eigen leerproces (mate van begeleiding, instructie en zelfstandigheid) en laat dit gedrag zien tijdens de stage.

Beschrijving van de zorgsituatie:

Welke rol had de student in deze situatie:

Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:

Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

11. Algemene vaardigheden: Feedback vragen en toepassen

Leerdoel: De student oriënteert zich op de wijze van het krijgen van feedback/feedforward, vraagt actief om feedback/feedforward van de stagebegeleiders en (indien mogelijk) van cliënten. De student verwerkt op adequate wijze de feedback/feedforward in het handelen, houding en gedrag.

Beschrijving van de zorgsituatie:

Welke rol had de student in deze situatie:

Ervaringen student, geformuleerde aandachtspunten door student:

Begeleider: Welke complimenten (tops) kun je geven aan de student? En welke aandachtspunten/adviezen (tips)? Hoe kan de student daaraan gaan werken om dat verder te ontwikkelen?

Ruimte voor extra opmerkingen, tips of adviezen:

Bijlage 3 CanMEDS-rollen en competentiegebieden

Een HBOV-student beschikt na diplomering over een zevental competenties ofwel kwaliteiten die ontleend zijn aan het dagelijks werk.

Deze rollen, competentiegebieden - en daarvan afgeleide competenties en leerdoelen - zijn internationaal gedefinieerd volgens de zogeheten CanMEDS-rollen die zijn beschreven in het landelijk opleidingsprofiel Bachelor of Nursing 2020.

De zorgverlener is de centrale rol, de kern van het verpleegkundig beroep. In deze rol komen alle andere rollen samen.

De Zorgverlener is de centrale rol, de kern van het verpleegkundig beroep. In deze rol komen alle andere rollen samen. De zeven CanMEDS-rollen met bijbehorende competenties worden hierna beschreven:

CanMEDS-rol 1 De zorgverlener

- De verpleegkundige stelt op basis van klinisch redeneren de behoefte aan verpleegkundige zorg vast op lichamelijk, psychisch, functioneel en sociaal gebied, indiceert en verleent deze zorg in complexe situaties, volgens het verpleegkundig proces, op basis van evidence based practice.
- De verpleegkundige versterkt (zo ver als mogelijk) het zelfmanagement van mensen in hun sociale context. Ze richt zich daarbij op gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en houdt hierbij rekening met de diversiteit in persoonlijke eigenschappen, etnische, culturele en levens- beschouwelijke achtergronden en ideologische overtuigingen.
- De verpleegkundige indiceert en voert verpleegtechnische (voorbehouden) handelingen uit op basis van zelfstandige bevoegdheid of functionele zelfstandigheid zoals beschreven in de wet BIG.

CanMEDS-rol 2 De communicator

- De verpleegkundige communiceert op persoonsgerichte en professionele wijze met de zorgvrager en diens informele netwerk, waarbij voor optimale informatie-uitwisseling wordt gezorgd.

CanMEDS-rol 3 De samenwerker

- De verpleegkundige gaat een vertrouwensrelatie aan, werkt effectief samen vanuit het principe van gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en ondersteunt hen in het zelfmanagement.
- De verpleegkundige werkt zowel binnen als buiten de eigen organisatie samen met andere beroepsbeoefenaren of instanties waarin zij als autonome professional haar bijdrage levert aan de kwaliteit en continuïteit van zorg

